

Vydanie poštovej známky „Technické pamiatky: Bratislavský propeler“

Bratislava 11. apríla 2025

Slovenská pošta vydáva 11. apríla 2025 poštovú známku „Technické pamiatky: Bratislavský propeler“ s nominálnou hodnotou 3,20 €, ktorá zobrazuje poslednú z prevozných osobných lodí – loď KAMZÍK na Dunaji pod Bratislavským hradom.

Poštová známka rozmerov 44,1 × 26,5 mm vrátane perforácie vychádza vo forme tlačového listu s 50 známkami. Súčasne bude vydaná obálka prvého dňa s pečiatkou FDC, s dátumom 11. 4. 2025 a domicilom mesta Bratislava. Motívom prítlače je budova bratislavského propeleru na bratislavskom nábřeží, kormidlo a fiktívna tvár kapitána lode. Na FDC pečiatke je kotva. Autorom výtvarného návrhu poštovej známky, prítlače na FDC, FDC pečiatky je akad.

mal. Marián Komáček a autorom rytiny FDC obálky je František Horniak. Známkou a FDC vytlačila ofsetom spoločnosť Tiskárna Hradištko technikou ocelotlače.

História propeleru

Rieka Dunaj tvorí na území Bratislavy prirodzenú bariéru, ktorú ľudia už od dávnych čias prekonávali rôznymi spôsobmi. Stredoveké brody nahradili neskôr mosty a lodné prevozy. Keď v roku 1891 nahradili starý pontónový most z roku 1825 prvým oceľovým mostom v Bratislave, Mostom Františka Jozefa I., požiadal podnikateľ Heinrich Hörnes vedenie mesta o povolenie prevádzkovať lodný prevoz formou paroplavby. V roku 1893 otvoril prevádzku medzi dnešným Námestím Ľudovíta Štúra a Sadom Janka Kráľa dvomi parníkmi s menami FRIGYES a IZABELLA, ku ktorým sa neskôr, pre veľký záujem verejnosti, pridali i tretí s názvom POZSONY s väčšou kapacitou. Názov „Propellerový podnik – Propeller Unternehmung – Csavargözös Vállalat“ vtedy vznikol podľa vrtuľového pohonu lodí, ktoré prepravu z brehu na breh zabezpečovali. Od roku 1931 zastrešovali prevádzku propeleru mestské vodárne, neskôr, po obnovení prevádzky prerušenej anexiou Petržalky nacistickým Nemeckom počas 2. svetovej vojny, mestský dopravný podnik a od roku 1952 podnik Československá plavba dunajská. Hoci prevádzku lodného prevozu už v tomto období zabezpečoval najmä bočno-kolesový, nie vrtuľový parník s názvom DUNAJ (neskôr DEVÍN), zľudovené označenie „propeler“ už tejto službe navždy zostalo.

Kontakt

e: komunikacne@slposta.sk w: www.posta.sk

Lod' KAMZÍK

Poštová známka zobrazuje poslednú z prevozných osobných lodí – lod' KAMZÍK. Toto plavidlo s oceľovou zváranou konštrukciou s dvomi trupmi spojenými hlavnou palubou a kapacitou 200 cestujúcich začali stavať v starej lodenici v bratislavskom Zimnom prístave v roku 1975 a dokončili ho už v novej lodenici vo Vlčom hrdle v roku 1978. Lod' s dĺžkou 24,5 metra a šírkou približne 9 metrov poháňali dva naftové vodou chladené motory typu ŠKODA ML 634, ktoré sa predtým osvedčili v československých cestných i železničných vozidlách. Ovládanie plavidla sa zabezpečovalo z kormidlovne umiestnenej v strede hornej časti nadstavby. Prevádzka tejto lode, ukončená v roku 2003, bola spoločne s návštevou zábavného parku na petržalskom nábreží vyhľadávanou atrakciou najmä počas jarných a letných víkendov. Pre mnohých Bratislavčanov predstavovala prvý nezabudnuteľný zážitok spojený s plavbou po Dunaji.

Kontakt

e: komunikacne@slposta.sk w: www.posta.sk